

Natascha Kampusch
en Heike Gronemeier

Tien jaar vrijheid

Mijn strijd om te overleven buiten de kelder

Met de aankoop van dit boek steunt u de Natascha Kampusch Children's Ward, ziekenhuis voor moeder en kind in Sri Lanka.

ISBN 978-90-225-7763-9

ISBN 978-94-023-0686-6 (e-book)

NUR 402

Oorspronkelijke titel: *10 Jahre Freiheit*

Oorspronkelijke uitgever: Ullstein

Vertaling: Jeannet Dekker

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Omslagfoto: Kristof Gyselinck

Zetwerk: Mat-Zet, Soest

© 2016 Ullstein Buchverlage GmbH, Berlin

Nederlandstalige uitgave © 2016 Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dit boek is opgedragen aan al die dappere vrouwen die vechten voor hun onafhankelijkheid en die hopen op een vrij leven waarin ze hun eigen lot kunnen bepalen, aan iedereen die een uitweg heeft weten te vinden uit een schijnbaar uitzichtloze situatie en aan iedereen die in zijn of haar jeugd slachtoffer is geworden van geweld en misbruik en nooit hulp van buitenaf heeft gekregen. Ik hoop dat je op een dag in staat zult zijn om de pijn te overwinnen en jezelf te vinden. Geef niet op, ook al lijkt de weg die voor je ligt nog zo lang. In de afgelopen tien jaar heb ik vooral geleerd dat vrijheid in onze ziel begint en zich vanaf daar een weg naar buiten baant.

Inhoud

- Proloog 9
- 1 Van moderne Kaspar Hauser tot wereldnieuws 19
De eerste weken van mijn nieuwe leven
- 2 ‘Mevrouw Kampusch, hoe gaat het met u?’ 49
Het interview
- 3 De hele wereld kijkt mee 65
Mijn ouders, de media en ik
- 4 ‘Ga toch eens uit!’ 87
De strijd om een normaal leven
- 5 Een zoektocht vol hindernissen 105
De moeilijke weg naar een doel
- 6 *De diefstal van mijn jeugd* 117
Mijn boek wordt verfilmd

7 'Misschien blaas ik het op een dag wel op' 139
Het huis in Strasshof

8 'Een kwestie van fatsoen' 153
Mijn goede doelen in Sri Lanka

9 Een gebed zonder end 171
'Natascha-gate'

Epiloog 185

Appendix 193
Chronologie van de gebeurtenissen

Dankwoord 207

Proloog

Geloof dat je iets waard bent. Troost je met de gedachte het komt allemaal goed. Wees sterk. Hou vol het gaat je lukken. Je wordt beloond. Alleen moed. Er is altijd hoop. Geeft nooit op! Vertrouw op jezelf!! Vertrouw op de toekomst. Alles gaat goed komen. Succes! Als je iets wilt en je werkt ervoor dan ga je je doel berijken. Niets kan je doden. Wees Dapper. Wat andere je aandoen is niet jouw probleem, bevrijd jezelf.

Vlijt wordt beloond. Uiteindelijk krijg je altijd wat je wilt. Je gaat er niet dood aan, je wordt alleen maar sterker.

De weg naar je doel kan zwaar zijn, maar, het zal met elke stap gemakkelijker gaan!

Als het moet stop je alles weg. Als hij je afkraakt of gemeen is, dan is dat niet jouw probleem, maar dat van hem!

Deze tekst, compleet met alle spel- en interpunctiefouten, heb ik tijdens mijn gevangenschap met verschillende kleuren viltstift op de achterkant van een kalender geschreven. De zinnen die ik erg belangrijk vond heb ik later omcirkeld. Mijn handschrift was wat onregelmatig en er was niet veel plaats op het

vel, dus de zinnen en regels liepen behoorlijk in elkaar over. Net zoals alles in dat kleine kamertje in elkaar overliep. Dagen en nachten, minuten en uren, licht en donker. Dromen en werkelijkheid, ingespannen waken en onrustig slapen. Een leven dat zich afspeelde op slechts een paar vierkante meter, omsloten door dikke, stevige muren. Daar was ik onvindbaar of misschien zelfs allang vergeten en opgegeven, zoals de dader me telkens probeerde wijs te maken. Ik weet niet meer precies hoe oud ik was toen ik die woorden opschreef, ik geloof een jaar of tien, elf. Toen was ik er zeker van dat die regels, die zinnen die me moed gaven, alleen in die ondergrondse kerker betekenis hadden. Dat ze me tijdens mijn gevangenschap zouden helpen, hoe lang die ook zou duren. Dat ze me zouden helpen om afstand te nemen van de dader en zijn daad, wat hij me ook zou aandoen. Ik had er helemaal geen rekening mee gehouden dat die zinnen ook na mijn gevangenschap nog betekenis zouden hebben.

Die muren van meer dan een halve meter dik, opgetrokken uit puin, beton en metaal, maakten na mijn ontsnapping plaats voor andere muren, die op het eerste gezicht veel doorzichtiger en gemakkelijker te doorbreken leken, maar waarvan ik me tot op de dag van vandaag nog niet helemaal heb kunnen bevrijden. En er komen telkens nieuwe muren bij, die de vrijheid inperken waarop ik zo veel hoop had gevestigd en waarover ik tijdens mijn gevangenschap zo vaak fantaseerde. Die muren willen van geen wijken weten, hoe vaak ik er ook tegenaan beuk. Ze lijken zo willekeurig dat ik niet weet hoe ik ze moet bedwingen. Telkens weer word ik gedwarsboomd in mijn ontwikkeling en in mijn poging om me te verzoenen met het leven, met mijn leven.

Veel van die nieuwe muren zijn het werk van een belangstellende buitenwereld die op een bepaald moment geen rem meer kende. Ik heb erg veel empathie en oprecht medeleven ontvan-

gen, maar ik heb ook geleden onder een gebrek aan fatsoen en respect, onder een gebrek aan begrip voor de behoeften van het slachtoffer dat ik nu eenmaal was, maar helemaal niet wilde zijn. De aanvankelijke belangstelling maakte al snel plaats voor eisen en verwachtingen, duidelijke feiten raakten spoedig vertroebeld door speculaties en theorieën die kant noch wal raakten. Veel betrokkenen, zowel degenen die mijn verdwijning probeerden op te lossen als zij die na mijn bevrijding met mijn zaak bezig waren, zagen niet dat er achter de gebeurtenissen ook nog een mens zat. Ze beschouwden de zaak simpelweg als een kans om beroemd te worden, ook al duurde die roem soms niet langer dan een enkel interview.

Wat dat betreft telt dit misdrijf meerdere slachtoffers, direct en indirect. Om te beginnen mijn ouders en familieleden. Ik weet dat ze tijdens de achtenhalf jaar die mijn gevangenschap duurde regelmatig door een hel zijn gegaan, dat ze werden verscheurd door zelfverwijt en hun onvermogen om iets aan de situatie te veranderen. Ze zijn aangeklaagd, beschuldigd en met wantrouwen bekeken, ze werden heen en weer geslingerd tussen hoop en berusting en waren gewillige slachtoffers van de media in de strijd om het enige echte 'ware verhaal'. Mijn klasgenootjes waren in shock en hebben de schuld bij zichzelf gezocht, ze zijn bang geweest dat hun hetzelfde zou overkomen. Talloze rechercheurs en andere politiemensen stonden onder druk om met resultaten te komen, ook al hadden ze amper aanknopingspunten. Faalangst, regelrechte fouten, de voortdurende stroom nieuwe theorieën over mijn verdwijning of mijn tijd in gevangenschap: al die elementen vormen samen een mengsel waarvan de nasmaak tot op de dag van vandaag bijzonder bitter is.

Ik ben een beroemdheid geworden. Niet omdat ik dat zo graag wilde, maar omdat 'de zaak-Kampusch' nooit echt in de vergetelheid is geraakt. Complotdenkers, journalisten, echte of

zelfbenoemde onderzoekers, politie en justitie: ze hadden allemaal een eigen potje op het vuur staan en misbruikten me voor doeleinden waarop ik geen invloed had. Vaak werd pas veel later duidelijk waarom. Ze beweerden wel dat ze de zaak wilden ophelderen en in het belang van het slachtoffer handelden, maar dat bleek vaak slechts een armzalig excuus.

Ik ben ervan beschuldigd dat ik mijn ontvoering zelf in scène heb gezet, dat ik onder één hoedje speelde met mededaders, dat ik me wentelde in zelfmedelijden en dat ik een slaatje probeerde te slaan uit de verhalen die ik iedereen op de mouw speldde. Die moesten wel verzonnen zijn, want zo kon het onmogelijk gegaan zijn. Iemand die jarenlang in een hel had geleefd, die zag er toch niet zo uit als ik? Ik had lang genoeg de tijd gehad om me op de beslissende dag voor te bereiden, maar uiteindelijk liep alles anders dan ik had gedacht en ben ik door veel dingen overvallen. Ik heb mijn hoop nooit gevestigd op een onbekende redder of op een wonder, maar alleen op mezelf, en ik heb gewacht op een gelegenheid om te ontsnappen. Ik heb de controle niet verloren en me niet bij mijn lot neergelegd. Ik heb tijdens die achtenhalf jaar in gevangenschap deels de rol gespeeld die de dader voor me had bedacht, maar dat is nooit de voornaamste rol in mijn leven geworden. Ik heb mijn eigen identiteit nooit opgegeven en ik liet niet toe dat mijn wil werd gebroken. Als dat wel was gebeurd, had ik het waarschijnlijk niet overleefd.

De kracht waardoor ik me tijdens mijn gevangenschap had kunnen aanpassen aan een onwerkelijke situatie werkte na mijn ontsnapping in mijn nadeel. Sommigen zagen mijn kracht als een bewijs dat het allemaal niet zo erg kon zijn geweest. Niet iedereen leek blij te zijn dat ik me tijdens die lange jaren zo goed mogelijk staande had weten te houden. Sommige mensen probeerden me naar beneden te halen. De vreugde over 'het wonder van Strasshof' sloeg om in jaloezie, afgunst

en soms zelfs onverholen haat, vooral op het anonieme internet. Ik heb die haat nooit begrepen en begrijp die nog steeds niet. Ik moest me zowaar verontschuldigen voor wat mij was aangedaan, want nu de dader er niet meer was, bestond er geen ‘zaak-Priklopil’, maar alleen ‘de zaak-Kampusch’. Op een bepaalde manier moest ik boeten voor de onrust die dit misdrijf in de maatschappij had opgeroepen. Door de criminele daad van één man was duidelijk geworden dat onze samenleving met een wel erg dun laagje beschaving is bedekt. Wij zijn de goeden. Het kwaad loert op de achtergrond, dat kun je herkennen aan zijn afzichtelijke uiterlijk. Maar zo werkt het natuurlijk niet. We houden onszelf enorm voor de gek als we daders zoals Josef Fritzl etiketten als ‘beest’ en ‘monster’ opplakken en hen zo van een ‘normaal’ mens in een vreselijk onmens veranderen, alsof onze eigen zonden ons daardoor eerder worden vergeven. Niemand verwacht zulke wandaden, ze gaan elk voorstellingsvermogen te boven, maar is het ook niet zo dat ‘de maatschappij’ – en dit zeg ik zonder dat ik al te veel wil veralgemeniseren – liever wegstijgt en de dingen op hun beloop laat, omdat we er gewoon niet aan willen dat het kwaad ook in onze straat, in onze eigen familie, kortom, in ons midden aanwezig is?

Die gedachte veroorzaakt een enorme onzekerheid die sommigen zo ondraaglijk vinden dat een samenzwering volgens hen de enige mogelijke verklaring is. Dit kan niet het werk zijn van een enkeling, van iemand die bekendstond als een brave burger met een keurig gemaaid gazon. Hij was misschien een beetje een moederskindje, maar altijd vriendelijk. Dit kan niet waar zijn. Dit mag niet waar zijn. Er moet sprake zijn van iets veel monsterlijkers, er moet van alles achter worden gezocht, want anders kunnen we het niet verdragen.

Ik moest niet alleen mijn gevangenschap doorstaan, maar ook de plaatsvervangende ‘hechtenis’ die erop volgde. Soms

had ik het gevoel dat ik een zeldzaam insect was dat kinderen probeerden te redden, waarbij ze zo'n ruzie maakten over de vraag wie me mocht vasthouden dat ze het beestje ten slotte in hun ijver per ongeluk pletten. Ik moest aan zo veel verwachtingen voldoen, ik moest zo veel rollen spelen die anderen voor me hadden bedacht dat ik me vaak afvroeg wie ik nu eigenlijk was. De meeste mensen hebben een heel eigen beeld van me ontwikkeld en niets is zo vervreemdend als een confrontatie met jezelf. In de beslotenheid van je eigen huis is dat al moeilijk genoeg, maar het is nog erger als je privéleven op straat ligt. Journalisten, gewone burgers: iedereen wekte de indruk meer over mij te weten dan ikzelf. Ze meenden te weten wat ik dacht, wat ik nodig had, wat ik voelde en hoe ik me moest gedragen. Soms had ik het gevoel dat ik helemaal niet aan hun beeld van Natascha Kampusch kon voldoen. Ik was niet die halve heilige, die maagd Maria van de foto's bij die eerste interviews waarin ik de hemel in werd geprezen. Ik was geen bovenaards wezen, geen engel die was gezonden om een nieuwe kerk van verlichte lieden te stichten. Ik was geen voorbeeld voor al die andere slachtoffers van trauma's die hoopten dat ik de oplossing voor hun situatie had. Maar ik was ook niet de hoer of het stuk stront dat nog verder de grond in getrapt moest worden opdat ze haar plaats zou kennen. Ik was niet het onderwerp van grove fantasieën over de juiste omgang met vrouwen en meisjes en ook niet het lijdend voorwerp van nog meer kleinerend en vernederend gedrag. God wist dat ik dat al lang genoeg had moeten verdragen. Ik was voor die ene vijand gevluht, maar had er nu opeens tig vijanden bij, op talloze internetfora zelfs duizenden. Die ik nooit had ontmoet en met wie ik nog nooit iets te maken had gehad. Ik was er vooral niet op voorbereid dat ik 'buiten' zo kwetsbaar en aan de goden overgeleverd zou zijn. 'Buiten' kende zo veel facetten waarop ik me nooit had kunnen voorbereiden. In mijn gevangenis had ik min of meer

geleerd tot welke reacties en welke straffen bepaald gedrag kon leiden. Wat dat betreft was de dader behoorlijk voorspelbaar. Hij wist wat hij moest doen om bij mij een reactie uit te lokken en ik wist na een paar jaar op mijn beurt ook hoe het bij hem werkte.

Stroom uitschakelen, lamp uitdraaien, batterijen van de walkman afpakken, geen eten geven. Klappen, andere mishandelingen. Weigeren om hem 'meester' te noemen. Zo slordig schoonmaken dat er altijd wel ergens een haar of een paar vingerafdrukken achterbleven die hem fataal konden worden. De voortdurende angst, zeker later, dat ik alles zou verraden of de aandacht op me zou vestigen wanneer ik met hem bij de kassa van de supermarkt of de doe-het-zelfzaak stond. Tijdens mijn gevangenschap had ik maar weinig touwtjes in handen en het heeft heel lang geduurd voordat ik in de gaten had dat die touwtjes er waren en dat ik daar soms aan kon trekken. Buiten, in de wereld van de goeden, was ik bijna kansloos. Daar deed het er niet toe of ik volgens een bepaald patroon reageerde, daar ging het niet om daden, misstappen, straf of beloning. Daar ging het om verschillende belangen, om veel subtielere vormen van straf en beloning. Ik vond het heel erg dat 'de zaak-Kampusch', die na de opheldering van het daadwerkelijke misdrijf helemaal geen zaak meer was, zo lang kon blijven sudderen. Telkens weer doken er vreselijke geruchten op die verhinderden dat ik tot rust kwam. In het begin was ik verontwaardigd, daarna woedend en ten slotte alleen nog maar verdrietig. Ik heb mezelf gekweld met de vraag waarom ik zo werd afgewezen, waarom ik als het ware werd gebrandmerkt als iemand die meer op haar geweten had dan de dader zelf. De ergste dingen werden me in de schoenen geschoven. Ik begreep niet hoe de grenzen zo konden vertroebelen. Misschien omdat ik bepaalde mensen of bepaalde delen van de maatschappij onbewust een spiegel voorhield. Wie daarin keek,

werd bang. Bang voor de afgrond, voor verdringing, maar ook voor het onder ogen zien van sterke en zwakke kanten.

Nadat ik mezelf had bevrijd, zou mijn 'derde leven' beginnen, zoals ik het ooit in een interview heb genoemd. Dat geloofde ik echt. Een compleet nieuwe periode, een nieuw begin, vol energie en kansen. Ik heb onderschat dat ik telkens weer en op talloze manieren zou worden gedwongen om dat duistere verleden op te rakelen. Er waren perioden waarin ik echt geloofde dat ik het verleden als een handschoen kon uittrekken en niet meer hoefde te worden geconfronteerd met dat eerdere bestaan, waarin ik geen kant uit had gekund. Ik geloofde dat ik met een schone lei kon beginnen, als iemand met geheugenverlies.

Steeds vaker kreeg ik echter het gevoel dat anderen me de handschoen toewierpen. Ik weet zelf maar al te goed dat ik mijn geheugen niet heb verloren en dat deze handschoen met zijn donkere vingers me telkens weer zal herinneren aan een verleden waarvoor ik zelf nooit heb gekozen, maar dat me mijn hele leven zal blijven achtervolgen. Dat weet ik, daar ben ik op voorbereid. Ik leer ermee om te gaan en dat lukt de ene keer beter dan de andere. Ik had er geen rekening mee gehouden dat de buitenwereld me een heel andere handschoen voor de voeten zou werpen. En de motieven daarvoor doen me soms meer pijn dan sommige mishandelingen van de dader. Die waren in elk geval duidelijk.

Ik heb compleet onderschat hoeveel kracht het kost om iets af te sluiten wat blijkbaar helemaal niet mag of kan worden afgesloten. Telkens wanneer ik denk dat het me gaat lukken en dat ik op de goede weg ben, wijst 'de wereld' me terecht. Soms is het mijn eigen innerlijke wereld, in de vorm van een herinnering die voorkomt dat ik het verleden kan loslaten, maar vaak is het ook de buitenwereld die blijkbaar wil voorkomen dat ik een eigen leven leid. Die me in net zo'n cel stopt als waarin ik al die

jaren heb gezeten, alleen mag ik mezelf deze keer niet bevrijden.

Niet alleen de dader wordt aangekeken op een manier die zijn motieven beter verdraagbaar moet maken. Ook het slachtoffer wordt geacht een rol te spelen. Dat moet gebroken door het leven gaan, tot het bittere einde, of proberen te voldoen aan al die verwachtingen waaraan het simpelweg niet kan voldoen. Ik weet niet of ik in de ogen van de buitenwereld aan de verwachtingen heb voldaan. Ik heb weliswaar eindexamen gedaan, maar ik heb bijvoorbeeld nog geen vervolgopleiding voltooid. Ik weet niet of ik in de toekomst als ‘mislukt’ zal worden beschouwd. Het ligt eraan wat je ‘mislukken’ noemt. Voor mij is het al een overwinning dat ik nog leef, dat ik alles weet te verdragen waarmee ik word geconfronteerd, ook en vooral in de afgelopen tien jaar. Dat ik grotendeels onafhankelijk en zelfstandig kan leven. Ik leef tussen twee uitersten, tussen de kracht van de overlever en de zwakheid van het slachtoffer, maar dat is misschien niet altijd meteen duidelijk. Vaak wordt me verweten dat ik arrogant of verwaand ben, maar mijn gedrag is juist vaak een teken van onzekerheid. Ik trek me in mezelf terug, in het pantser dat zich tijdens mijn kinderjaren heeft gevormd en dat me tijdens mijn gevangenschap nog veel meer moest beschermen. Ik kon niet vermoeden dat het ook tijdens mijn leven in vrijheid zo belangrijk voor me zou zijn. Woorden kunnen heel erg kwetsend zijn en bepaalde mechanismen in de samenleving kunnen diepe wonden slaan. Ik heb op soms bittere wijze geleerd verbanden te zien waarvoor anderen een heel leven nodig hebben. Er zijn dagen waarop ik wens dat dat me bespaard was gebleven. En terwijl ik dit opschrijf besef ik dat het juist zulke uitspraken zijn die velen als een teken van overduidelijk zelfmedelijden zien. Die op blogs voor commentaren zorgen als ‘Ga dan terug die kelder in’, ‘Nu moet ze ook nog zo nodig een boek schrijven’ en ‘Doe niet al-

tijd zo belangrijk, we kunnen die grafkop van je niet meer zien’.

Ik ben erop voorbereid. Ik wil mijn geloof in het goede van de mensheid niet kwijtraken. En ook niet de moed – als je het moed kunt noemen – om de dingen te bespreken die ik belangrijk vind.

Drie jaar na mijn ontsnapping heb ik in een interview gezegd dat ik me een ontwortelde orchidee voelde, een plant die ergens heen drijft, heel even wortel schiet en dan weer verder drijft. Die wordt aangeplant op plaatsen waar anderen hem graag willen zien. Ik hoop dat dit boek deels duidelijk kan maken dat ik graag op mijn eigen manier wil groeien en bloeien, op een plek die ik zelf heb uitgekozen. Misschien kan het mensen ertoe overhalen om nog eens aandachtiger te kijken en te ontdekken dat er meer is. Ook wil ik graag een punt zetten achter een geschiedenis waarin iedereen op net zo’n manier werd voortgedreven als ik.

Ik wil op mezelf en op de toekomst kunnen vertrouwen. Ik heb alleen dit leven en ik wil daar iets mee doen. De weg naar de toekomst is nog altijd moeilijk, maar het gaat bij elke stap beter. Elke dag in vrijheid is een geschenk dat ik met vreugde en dankbaarheid probeer te aanvaarden, maar ook met moed en ondernemingslust.

Nelson Mandela heeft ooit gezegd: ‘Vrij zijn betekent niet alleen dat je je eigen ketenen afwerpt, maar ook dat je een leven leidt waarin je de vrijheid van anderen respecteert en steunt.’

Mijn eigen ketenen moet ik, net als ieder ander, zelf afwerpen.

1 Van moderne Kaspar Hauser tot wereldnieuws

De eerste weken van mijn nieuwe leven

Als een zwerm bijen zoemden ze allemaal om me heen. Ze dachten vast: hé, er is ongetwijfeld wel iets te verdienen aan haar en haar verhaal. Ik was als het ware uit een gat gekropen, en het eerste wat ik zag, waren contracten. Ze zeiden allemaal: 'Je hoeft alleen maar hier te tekenen, je moet doen wat wij zeggen en dan komt het allemaal wel goed.'

Je zou kunnen zeggen dat de eerste dagen van mijn nieuwe leven in vrijheid niet vrij waren. Eigenlijk had ik geleidelijk en onder begeleiding naar de echte wereld moeten terugkeren, zo veel mogelijk afgeschermd van het mediacircus dat in alle hevigheid losbarstte zodra bekend werd dat de jarenlang vermiste Natascha Kampusch had kunnen ontkomen. De keuze voor mijn eerste nieuwe en tijdelijke onderkomen viel op het Allgemeine Krankenhaus Wien (AKH), vooral omdat ik na de achtehalf jaar in de kelder grondig medisch moest worden onderzocht. De tijd in gevangenschap had namelijk de nodige lichamelijke sporen achtergelaten.

Ik had erg veel last van mijn ogen en reageerde uitermate ge-

voelig op de overgang van licht naar donker en omgekeerd. Ik kon me moeilijk op een vast punt concentreren, want mijn ogen schoten voortdurend onrustig heen en weer. Wanneer iets te veel van me eiste – en dat was in die eerste dagen al snel het geval – dan begonnen mijn ogen te rollen in mijn kassen, waardoor buitenstaanders vast dachten dat ik last had van tics. Een afwijking uit de kelder.

Ik had problemen met mijn evenwicht en mijn motoriek en kon afstanden niet goed inschatten. Het kostte me moeite om ‘los’ een grote ruimte over te steken, ik moest me aan iets of iemand kunnen vasthouden om zonder wankelen te kunnen lopen. De beperkte bewegingsvrijheid die ik al die jaren tussen die muren had gekend stond als het ware in mijn geheugen gebrand. Aan de ene kant waren die muren een martelinstrument en een ware kwelling geweest, maar aan de andere kant hadden ze me ook bescherming en veiligheid geboden. Toen ik de kelder voor de eerste keer mocht verlaten schrok ik zo van de afmetingen van de rest van het huis dat ik me verstopte. De weg naar boven was volgens de dader voorzien van boobytraps die bij een verkeerde beweging zouden afgaan en boven waren talloze hoeken waar Priklopil zich kon verstoppen om me onverwachts aan te vallen. In mijn ondergrondse ruimte had ik me na verloop van tijd geleerd voor te bereiden op de komst van de dader. Wanneer ik het schurende geluid hoorde dat aangaf dat hij de kluis openschoof, kon ik inschatten hoe lang het duurde voordat hij door de smalle gang was gekropen en de zware, vergrendelde deur openmaakte. Boven in het huis, waar ik allerlei klusjes voor hem moest doen, voelde ik me veel minder goed beschermd, daar was ik veel meer blootgesteld aan zijn grillen en willekeur.

Door ondervoeding had ik last gekregen van allergieën. Mijn huid en maag reageerden uiterst gevoelig op elke verandering. Op de eerste foto's die na mijn ontsnapping te zien waren op tv

en in de pers ben ik in een blauwe deken gewikkeld en zie je nog net mijn dunne beentjes die onder de zoom van mijn bonte zomerjurk uitsteken. Mijn lijkleke huid zat vol rode plekken, bruin verkleurde vlekken en bloeduitstortingen.

Tijdens al die jaren in gevangenschap had ik nooit een dokter gezien. De wonden die de dader me had toegebracht waren nooit deskundig verzorgd, zelfs niet toen ik kokend water over mijn handen en armen had gekregen. Achteraf mag ik van geluk spreken dat ik nooit een zware infectie heb opgelopen.

De dader was een mensenhater met een gespleten persoonlijkheid, dat blijkt ook uit zijn houding ten opzichte van mijn gezondheid. Aan de ene kant was hij op een bijna hysterische manier bezig met gezonde voeding. Veel levensmiddelen vertrouwde hij niet, want volgens hem speelden de grote fabrikanten allemaal onder één hoedje en wilden ze de mensheid langzaam en systematisch met besmet voedsel vergifigen. Vooral specerijen waren volgens hem met straling bewerkt en dienden te allen tijde te worden vermeden. Later schrapte hij ook koolhydraten, suiker en, vanwege de gifstoffen in de schil, zelfs fruit van het menu. Tegelijkertijd had hij er geen enkel probleem mee om mij dagenlang honger te laten lijden als ik ‘te recalcitrant’ was geweest. De maagkrampen en duizeligheid die daarvan het gevolg waren, waren volgens hem een gepaste straf voor mijn wangedrag. Tot op de dag van vandaag kan ik niet op een normale manier met voedsel omgaan.

Ik weet nog goed dat we in december 2006 een programma over mijn ‘eerste kerst in vrijheid’ opnamen. Na een half uur heb ik een van mijn advocaten gebeld: ‘Ik zit nu in Gänserndorf, kom meteen, ik kan het niet meer aan.’ Het huis waar de opnamen werden gemaakt was van een medewerkster van de ORF, de Oostenrijkse omroep, en voor het pand stond een enorme verhuiswagen met allerlei rekwisieten voor binnen. Het was een drukte van jewelste, overal slingerden kabels en ik zat in